

UUTTA SOSIAALI- TURVASSA 2009

TEKSTI: JAANA MANSSILA

Sosiaaliturvassa on vuoden 2009 alusta lukien tehty lähinnä erilaisia etuuskorotuksia. Keskeiset muutokset esitellään ohessa. Rakenteelliset uudistukset ovat sosiaali- ja terveysministeriön SATA-komitean työstettävänä. Lisätietoja sosiaaliturva-asioista saa Epilepsialiiton järjestöpäälliköltä ja aluesihteereiltä.

Lapsiperheiden etuudet

Lapsilisä nousi kymmenellä eurolla perheen kolmannesta lapsesta lukien.

Elatustukiin ja -apuihin on tullut elinkustannusindeksin mukainen viiden prosentin korotus. Täysimääräisen elatustuen suuruus on 136,41 euroa. Elatustuen maksamiseen liittyvät tehtävät siirtyvät 1.4.2009 lukien kunnilta Kellalle. Elinkustannusindeksin mukainen korotus koskee myös ennen vuotta 2007 vahvistettuja elatusapupimuksia.

Kotihoidontuen hoitorahan korotus on 20 euroa kuukaudessa. Yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta maksettava hoitoraha on 314,28 euroa kuukaudessa. Seuraavista alle kolmivuotiaista lapsista maksettava kuukausittainen hoitoraha on edelleen 94,09 euroa ja perheen muista lapsista maksettava hoitoraha 60,46 euroa. Yksityisen hoidon tuki on 160 euroa kuukaudessa lasta kohti. Lasten kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki on tarkoitettu perheille, joiden lapset ovat hoidossa muualla kuin kunnan järjestämässä päivähoitossa.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojen sekä erityishoitorahan vähimmäismäärä on noussut 15,20 eurosta 22,04 euroon päivässä eli samalle tasolle kuin työttömyysturvan vähimmäismäärä. Korotuksen jälkeen päivärahajen ja kuntou-

tusrahan vähimmäismäärä nousee 380 eurosta 551 euroon kuukaudessa, jolloin nousu on kuukaudessa noin 170 euroa. Kela maksaa korotetun vähimmäispäivärahan sitä saaville ilman hakemusta.

Sairaus- ja kuntoutusetuudet

Myös sairaus- ja kuntoutusrahojen vähimmäismäärä on noussut työttömyysturvan vähimmäismäärän tasolle 22,04 euroon päivässä.

Lääkärin ja hammaslääkärin palkkioiden korvaustaksoja on tarkistettu. Uudet vain hieman entisestä poikkeavat korvaustaksat ovat nähtävissä Kelan internetsivuilla www.kela.fi ja toimistoissa.

Sotainvalideille ja heidän puolisoilleen, leskilleen sekä soteleskille laitoksissa annettavan avokuntoutuksen 15 hoitokerran sarjan enimmäishinta nousee 620 eurosta 652 euroon. Kotona annettavan avokuntoutuksen enimmäishinta nousee 930 eurosta 978 euroon. Laitoskuntoutuksen enimmäispituus on kaksi viikkoa ja päivä kuntoutusjakson pituus enintään 15 päivää.

Lääkekorvaukset

Lääkekorvauksissa otetaan käyttöön viitehintajärjestelmä 1.4.2009 lukien täydentämään lääkevaihtoa. Viitehintajärjestelmään sisällytetään keskenään

vastaavaa samaa lääkeainetta sisältävät myyntiluvalliset lääkevalmisteet, joille on vahvistettu korvattavuus. Viitehintajärjestelmä koostuu viitehintaryhmistä, jotka perustuvat Lääkelaitoksen ylläpitämään luetteloon keskenään vaihtokelpoisista lääkevalmisteista. Lääkkeiden viitehinnat vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva Lääkkeiden hintalautakunta.

Epilepsian hoitoon määrätyt lääkkeet eivät sisälly vaihtokelpoisten lääkkeiden luetteloon eivätkä ne siten tule osaksi viitehintajärjestelmää.

Viitehintaryhmälle asetettava viitehintaa on korkein hinta, jonka perusteella ryhmään sisällytetyn lääkevalmisteen korvauksen suuruus voidaan laskea. Viitehintaa on alle 40 euroa maksaville lääkkeille 1,50 euroa korkeampi kuin ryhmän edullisin valmiste ja 40 euroa tai sitä kalliimmille valmisteille kaksi euroa korkeampi.

Muutoksella voi olla vaikutusta potilaan lääkekuluihin. Mikäli lääke sisältyy viitehintajärjestelmään maksetaan korvaus viitehinnan perusteella. Jos lääkkeen hinta on korkeampi kuin sen viitehintaa eikä potilas halua vaihtaa sitä edullisempaan lääkkeeseen, hän maksaa omavastuuosuuden lisäksi lääkkeen hinnan ja viitehinnan erotuksen.

Kuitenkin mikäli lääkäri hoidollisin tai lääketieteellisin perustein katsottiin kaupallisen valmisteen potilaalle tarpeelliseksi, korvaus maksetaan lääkärin lääkemääräykseen ja potilasasiakirjoihin kirjaaman valmisteen hinnasta.

Lääkkeiden annosjakelun korvaaminen on vakiintunut. Korvattavan annosjakelun piirissä ovat 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla on vähintään kuusi annosjakeluun soveltuvaa sairausvakuutuksen korvaamaa lääkettä. Kelan maksama korvaus on 42 prosenttia enintään kolmen euron määräisistä kustannuksista viikossa eli 1,26 euroa viikossa. Vakuutetulle maksettavaksi jäävä omavastuuosuus ei kerrytä vuotuista omavastuuosuutta.

Kansaneläkkeet ja siihen sidoksissa olevat etuudet

Kansaneläkkeisiin ja niihin sidottuihin etuuksiin kuten perhe-eläkkeeseen, rintamalisään, maahanmuuttajan erityistukeen, vammaistukiin, sotilasavustukseen sekä työttömyysturvan peruspäivärahaan, työmarkkinatukeen ja pitkäaikaistyöttömien eläketukeen on 4,6 %:n korotus.

Yksinäisen pelkän kansaneläkkeen varassa asuvan henkilön eläke on noussut 25,67 eurolla 584,13 euroon kuukaudessa. Naimisissa olevan, pelkän kansaneläkkeen varassa asuvan henkilön kansaneläke on puolestaan noussut 22,77 eurolla 518,12 euroon kuukaudessa.

Eläkkeen lapsikorotus on noussut 20,37 euroon kuukaudessa. Rintamalisä on korotuksen jälkeen 45,64 euroa kuukaudessa.

Eläkeläisten verotuksessa eläketulovähennystä korotetaan sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa helmikuusta lukien. Naimisissa olevan eläkeläisen kunnallisverotuksen eläketulovähennys on tarkoitus korottaa yksinäisen henkilön eläketulovähennyksen suuruiseksi.

Lasten ja aikuisten vammaistukia sekä eläkettä saavan hoitotukia on korotettu 4,6 %:lla. Alle 16-vuotiaan ja 16

vuotta täyttäneen vammaistuet ovat: perusvammaistuki 85,59 euroa, korotettu 199,71 euroa ja ylin 387,26 euroa kuukaudessa. Eläkettä saavan hoitotuki: perushoitotuki 57,32 euroa, korotettu 142,70 euroa ja ylin hoitotuki 301,75 euroa kuukaudessa.

Asumistuet

Asumistuessa hyväksyttäviä enimmäisasumismenoja on korotettu 0,32 euroa neliometriä kohden kuukaudessa, jolloin asumistuet nousevat keskimäärin noin 6 euroa kuukaudessa. Myös hyväksyttäviä vesimaksuja sekä omakotitalossa hyväksyttäviä muita hoitokuluja on korotettu vastaamaan keskimääräistä kustannusten nousua

Yhden ja osin kahden hengen ruokakunnan perusomavastuuosuuksia on nostettu yhdellä tuloluokalla työmarkkinatuen korottamisen vuoksi. Näin työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavat yksin asuvat henkilöt saavat yhä tulojen puolesta täyttä asumistukea. Samalla perusomavastuuosustaulukoiden ylärajoja on tarkistettu siten, että tukea on mahdollista saada jonkin verran nykyistä suuremmilla tuloilla.

Eläkkeensaajien asumistuen määrään vaikuttavien asumismenojen hyväksyttäviä enimmäismääriä on puolestaan korotettu 4,6 prosentilla. Lisäksi omakotitaloissa asuvat, asumistukeen oikeutetut eläkkeensaajat saavat korotuksia kiinteistönsä lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiin. Omakotitalojen kunnossapitonormia sekä keskuslämmitystä ja vesijohtoa vailla olevien asuntojen kunnossapitonormia, lämmitysnormia ja vesinormia on niin ikään korotettu. Mikäli asumistuen saajalla on kulutusluottoja, niiden vaikutusta tukeen vähennetään enintään 20 %:lla. Tämä pienentää noin 8 000 eläkkeensaajan asumistukea.

Opiskelijan asumislisään eivät enää vaikuta puolison tulot opintotukilain muututtua näiltä osin. Noin 2 000 opiskelijaa saa korotuksen asumislisään ilman hakemusta. Kuitenkin jos opiskelijan asumislisä on aiemmin hylätty

puolison tulojen perusteella, on hänen haettava asumislisää uudelleen.

Työttömyysturva

Työttömän perusturvaa on korotettu 4,6 prosentilla vastaamaan elinkustannusten muutosta. Täysimääräinen peruspäiväraha ja työmarkkinatuki ovat 25,63 euroa päivältä ja noin 550 euroa kuukaudessa.

Apurahansaajat

Apurahalla työskentelevien sosiaaliturva on parantunut ja selkeytynyt. Apurahansaajat pääsevät maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen eläketurvan ja kuntoutusetuuksien sekä ryhmähenkivakuutuksen piiriin. He pääsevät myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (MATAL) mukaisen lakisääteisen työtapaturmaturvan sekä sairausvakuutuslain (SVL) mukaisten ansiosidonnaisten päivärahaetuuksien ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahan piiriin.

Vanhusten palvelutarpeen arviointi

Vuoden alusta lukien kaikilla 75 vuotta täyttäneillä henkilöillä on oikeus päästä kunnan järjestämään sosiaalihuollon tarpeen arviointiin. Arvioinnissa käydään yksilöllisesti läpi asiakkaan tarvitsemat sosiaalipalvelut.

Kehitysvammaisten erityishuolto

Kehitysvammaisten erityishuollosta vastaavien erityishuoltopiirien jakoa on päivitetty vastaamaan paremmin nykyistä kuntarakennetta.

Työpankkikokeilu

Valtakunnallinen vuoden kestävä työpankkikokeilu on käynnistynyt. Sosiaali- ja terveysministeriön kokeilulla pyritään kehittämään ja mallintamaan palveluja, jotka parantavat erityisesti pitkäaikaistyöttömien, vammaisten ja vajaakuntoisten työelämävalmiuksia. Ministeriö valitsee vuoden 2009 alkupuolella koko maasta 6 - 10 alueellista toimijaa kokeilun käytännön toteuttajiksi.

Työpankkien on tarkoitus palkata, kouluttaa, kuntouttaa ja välittää työtä ja työntekijöitä työnantajille. Työpankkiin otetaan henkilöitä, joiden työhalukkuus on ilmeinen, mutta joille ei ole löytynyt sopivaa polkua työelämään. Kuka tahansa työttömänä työnhakijana oleva henkilö voi ilmoittautua työpankkiin. Työ- ja elinkeinotoimistojen ja työvoiman palvelukeskusten tehtävänä on kertoa asiakkailleen pankkien tarjoamista palveluista. Pankit päättävät itse keitä ne ottavat asiakkaikseen.

Kelan asiakaspalvelussa muutoksia

Kelan toimistot ovat avoinna pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin klo 9 – 16. Suurimpien kaupunkien vilkkailla toimistoilla on lisäksi kerran viikossa pidennetty aukiolo klo 17:ään saakka. Maaseutukunnissa pienten toimistojen päivittäinen aukioloaika voi olla lyhimmillään klo 10–12 ja 13–15.

Kelassa voi asioida myös normaalin aukioloajan ulkopuolella varaamalla aika etukäteen. Ensi syksynä Kela ottaa käyttöön koko maassa yhtenäisen ajanvarausjärjestelmän.

Kaikkien Kelan toimistojen yhteystiedot ja aukioloajat voi tarkistaa Kelan internetsivuilta www.kela.fi. Kelan tavoitteena, että yhä useamman asian voi hoitaa verkossa tai puhelimesta. Puhelinpalvelussa Kela avaa lisää valtakunnallisia palvelunumeroita. Palvelunumerot on ryhmitelty asiakkaan elämäntilanteen ja asian mukaan.

Uusia virastoja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) sekä Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (STTV) ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskus (TEO).

SATA-komitea

Hallitusohjelman mukaista sosiaaliturvan kokonaisuudistusta valmistelevalta SATA-komitealta on esitelty maan hallitukselle työnsä etenemistä. Hallituksen mukaan komitean linjausehdotukset mahdollistavat perusturvan epäkohtien korjaamista. Komitea jatkaa linjaustensa valmistelua tammikuun 2009 loppuun asti. Linjausten pohjalta hallitus määrittelee kantansa uudistuksen rahoitukseen ja aikatauluun kehysriihessä keväällä 2009. Komiteatyö jatkuu toimeksiannon mukaisesti vuoden 2009 loppuun saakka.

Sosiaaliturvauudistuksen tavoitteena on työn kannustavuuden parantaminen, köyhyyden vähentäminen ja riittävän perusturvan tason turvaaminen kaikissa elämäntilanteissa. Työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä arvioidaan verotuksen, perusturvan (mukaan lukien asumistuki) sekä työttömyysturvan uudistaminen. ■

Epilepsialiiton perhejaosto järjestää työkokouksen/koulutusviikonlopun epilepsiyhdistysten perhevastaaville

PERHEET PALVELUVERKOSTOSSA JA YHDISTYSTEN VERTAISTOIMINTA LAPSIPERHEILLE

AIKA: 7.–8.3.2009 (mahdollisuus saapua jo 6.3. perjantai-iltana)

PAIKKA: ONNELAN KURSSIKESKUS, Rantatie 34, 04310 Tuusula

Kenelle: Koulutus on suunnattu yhdistysten perhevastaaville/perheiden tukihenkilöille sekä vanhemmille, jotka olisivat kiinnostuneita perheiden yhdyshenkilöinä toimimisesta paikallisyhdistyksessä. 1-2 / henkilöä yhdistys/kerho.

Kustannukset: Osallistumismaksu 20 €/hlö ja matkat omakustanteiset

Ohjelma: Päivien tavoitteena on tarjota epilepsiyhdistysten perhetoiminnassa mukana olevalle mahdollisuus tavata muita perhetoiminnassa mukana olevia, jakaa kokemuksia ja saada uusia työkaluja ja perhevastaavia toimintaan. Ohjelmassa on mm. ajankohtaista tietoa lapsiperheiden sosiaaliturvasta sekä

perheiden välisestä keskinäisestä vertaistuen voimasta. Lisäksi ideoidaan yhdistysten perhetoimintaa.

Päivien kouluttajina toimivat perhejaoston jäsenet ja Epilepsialiiton työntekijät.

Päivien tarkempi ohjelma, aikataulut ja tulo-ohjeet lähetetään ilmoittautuneille.

Ilmoittautumiset sähköpostilla: 20.2. mennessä jarjestosih-teeri@epilepsia.fi Ilmoita nimesi, yhteystietosi, erityistoiveesi ja epilepsiyhdistys, jota edustat.

Lisätietoja: aluesihtööri Hellä Viljanen puh. 040-5110 676.